

4 Vanha linna ja vauras niemimaa Roquebrune-Cap Martin

Roquebrune-Cap Martin yhdistää Roquebrunen vanhan kylän ja Cap Martinin niemimaan.

Ventimiglian herttuat rakensivat Roquebrunen puolustuslinnan, joka siirtyi Grimaldien haltuun 1308. Monacon ruhtinassuku vahvisti ranskaksi donjoniksi, vartiotorniksi kutsutun linnakkeen varustuksia.

Toiset kiittävät kivilinnaa läänitysajoilta säilyneenä vanhimpana rakennuksena. Jotkut kiinnittävät huomiota siihen, että linna on nykymuodossaan osittainen väärennös. Yksi monista Rivieralla unelmiaan toteuttaneista briteistä, Sir Willian Ingram, osti rappeutuneen kivikasan 1911 ja kunnosti sen mieleisekseen välittämättä tarkoista historian vaatimuksista. Linnaa on entisöity toistamiseen 1970-luvun alussa.

Näköalat linnoituksesta ovat yhtä aidot kuin silloin, kun se rakennettiin vahtimaan mereltä tulevia vihollisia. Osa linnoitusta on sulautunut kylän rakennuksiin. Oikeastaan koko Roquebrune oli autio ja hylätty, kun Grimaldit ryhtyivät rahapulassa kaupittelemaan vanhaa varustusta 1800-luvun lopulla.

Pienen Roquebrunen suuret hetket. Pienen Roquebrunen suuri hetki osui Euroopan historian hulluun vuoteen 1846. Silloin Menton ja Roquebrune ehtivät julistautua itsenäisiksi. Iloa ei kestänyt pitkään.

Nykyisiä juhlapäiviä ovat vuosittain 5.8. järjestettävä kulkue, jolla juhlistetaan sitä, että kaupunki vältti ruton 1467. Toinen juhlakulkue on pitkänperjantain iltana. Silloin roomalaisajan sotilaiksi pukeutunut joukko kantaa Kristuksen patsasta halki kylän, jota lyhdyt valaisevat.

Place des Deux Fres ja holvikujat. Vanha kylä on hyvässä kunnossa, mutta ei ole muuttunut pelkäksi turistipyydykseksi vaan siellä asutaan ja eletään. Rue Château, holvikujien rue Moncollet ja rue Grimaldi kuljettavat linnalta kahden veljeksien aukiolle, Place des Deux Feres. Aukion nurkassa on opaskartta kylään.

Aukio on 300 metriä korkealla ja Monaco on lähellä, silti riittävän kaukana. Muutkin kuin Monacon grynderit olisivat mielellään täyttäneet Rivieran rannat pilvenpiirtäjillä, mutta rakentaminen laitettiin ainakin osittain kuriin 1970-luvulla.

Nykyisin ei saa rakentaa vanhoja taloja korkeampaa. Lisäksi rakennuslupien on oltava nähtävissä työmaiden ulkopuolella. Suuret lahjusskandaalit ovat olleet osa rakentamista varsinkin Cannesissa ja Nizzassa.

Kävelyreitit rantaan. Roquebrune tarjoaa kauniita kävelyreittejä, joiden varrelta voi katsella Monacoa ja vanhaa kylää. Rantatielle pääsee vanhasta käpykylästä pitkin linnan katua rue Château. Postitoimiston jälkeen alkava kävelyportaikko vie alas,

escalier Chanoine.

Se haaraantuu myöhemmin kahteen suuntaan: oikealle menevä johtaa bussikadulle lähelle Roquebrunen rautatieasemaa. Vasemmanpuoleinen tuo samalle rannan bussikadulle hieman lännenpästä. Kun sen ylittää, sentier Massolini jatkuu aina Cap Martinin kiertävälle rannan kävelytielle, Le Corbusierille.

-Tuhatvuotinen oliivipuu ja Vallonnetin luolat

Mentonin tie, chemin de Menton, kulkee sisämaan laakson laita ja on kaunis reitti. Sille pääsee kääntymällä rue Châteaulta vasempaan Rue de la Fontainelle.

Muutaman sadan metrin päässä odottaa tuhatvuotiseksi väitetty oliivipuu. Olipa ikä tarua tai totta, komeaa puuta kannattaa poiketa vilkaisemassa vaikkei kävelisikään Mentoniin.

Jos jatkaa matkaa Mentoniin asti, näkee muitakin oliivilehtoja. Samalla ohittaa maailman vanhimpia asuinpaikkoja, sillä Vallonnetin luolat osuvat vanhan kävelypoluksi muutetun muulipolun varteen.

Mentonin päässä tämä reitti lähtee chemin du Vallonnetin tien varrelta heti stadionin takaa. Opasteen mukaan kylään nousu vaatii 45 minuuttia. Kun tie tulee liikennekadulle, käännyttään oikealle, josta portaat jatkuvat heti oikealle.

Vallonnetin luolat osuvat portaikon tästä alkavalle osuudelle ennen kuin se ylittää avenue Albert Camusin. Luolista ei ole mainintoja eikä merkkejä, mutta asuinpaikan valinnan voi ymmärtää. Rinteet ovat jyrkkiä, silti näköalat aukeavat pitkälle merelle aina Italiaan asti. Avarat maisemat merkitsivät turvaa mahdollista lähestyvää vihollista vastaan. Jyrkkä syväle sisämaahan ulottuva laakso on asuttua ja sen laidoilla harjoitetaan yhä perinteistä maanviljelyä.

Camusin avenuen jälkeen matkaa on puoli tuntia jäljellä ja maisemat vain paranevat. Niitä voi ihaila erityisesti ensimmäisen reitille osuvan pikkukappelin Pausan luota, jonka vierellä on pieni oliivipuistikko.

Jos tästä polkujen risteyksestä kääntyy vasempaan kohti Torracaa, maisemat Mentoniin suuntaan ovat vielä paremmat. Tätä reittiä pääsee alas rantatielle Torracalle nimettyä polkua, jonka toisella puolella on aikanaan Coco Chanelille kuulunut talo.

Kun jatkaa suoraan Roquebrunen vanhaan kylään, vastaan tulee vielä toinen pikkukappeli St Roch. Ennen kuin tullaan kylän ensimmäiselle aukiolle, kuljetaan kaupunginportin läpi. Sen suojissa on yleinen vessa. Ennen porttia kääntyvät raput Roquebrunen hautausmaalle ja kävelyreitille Gorbioon.

Hautausmaa on näköalapaikka. Hautausmaalle on haudattu monia kuuluisuuksia kuten yksi Venäjän suuriruhtinas, Aleksandr Mihailovitsh (1866-1933) mutta merkittävin hauta on arkkitehti Le Corbusierin. Se on samalla tasolla kuin ensimmäisen maailmansodan sankarihaudat, Carre H. Saman käytävän varrella lepää Roquebrunen prinssiksi tituleerattu Serge, jonka hautakuva on kuin hyvällä paimenella ikään.

Hautausmaan luota voi kävellä Gorbioon, matkaa on kuusi kilometriä. Ensin käännytään oikealle, sitten tie numero D 50 seurailee Gorbion laakson reunoja. Liikennettä on vähän ja metsä ympärillä takaa luonnonrauhan.

Vanhaan Roquebruneen kulkee bussi Mentonista. Nizzan ja Mentonin välisen bussin numero 100 pysäkiltä pitää kiivetä vanhaan kaupunkiin portaikkoa pitkin.

Cap Martin. Myös Cap Martinin niemimaa voi ylpeillä pitkällä historialla. Kaupungintalon vieressä on Lumonen hauta, joka lasketaan merkittäviin antiikin ajan muistomerkkeihin. Harvinainen hautamonumentti on rakennettu Rooman vallan ajan merkkihenkilölle.

Toinen antiikin ajan muistomerkki on pylväikkö Cap Martinin niemimaan kiertävän rantatien alussa Mentonin puolella.

Koko niemimaa on täynnä komeita taloja. Osa huviloista on vanhoja, toiset moderneja luomuksia. Keskellä saarta on tietoliikenneyhteyksiä hoitava torni, joka on rakennettu vanhan majakan paikalle. Majakka syntyi St Martinin kirkon raunioille. Pyhän Martinin kirkon rakensivat 1000-luvulla valtansa huipulla olleet Lerinsin saaren munkit ja sen tuhosivat merirosivot muutama sata vuotta myöhemmin.

Cap Martinin niemimaan kierto katso Ranskan läpi päivässä.

5 Ranskan läpi päivässä

Ranskan läpi kävelee helposti päivässä, jopa muutamassa tunnissa, jos vain valitsee reitin oikein. Kun lähtee Monacosta, Italiaan ehtii kolmessa tunnissa. Tosin kiire ei kannata, sillä silloin ei ehdi katsella rantareitin huimia maisemia.

Matka on parasta aloittaa Monacosta, koska saapuminen Monte Carloon hikisenä ja uupuneena tehostaa tuntemusta olostä väärään aikaan väärässä paikassa. Sen tunteen Monacossa tavoittaa helposti, vaikka olisi laittautunut parhaimpiinsa. Sen sijaan väsyneenä ja nuhruisena voi hyvin marssia Italiaan.

Vauhtia Herkuleen satamasta. Monacossa kävelyn saa vauhtiin Herkuleen satamasta, joka on myös Monacon Grand Prixin ja Monte Carlon rallin startti- ja maalipaikka.

Kun alkaa kiertää satama-allasta Italian suuntaan voi arvuutella, kenellä on ”suurin” valtavista yksityisjahdeista. Onko se Independence vai Number One? Sataman jälkeen joutuu kulkemaan pienen matkan katutunnelissa, kun ohitetaan Monte Carlon kasinoa Rainier III:lle nimetyn konsertti- ja kokoussalin alta. Formulakisoissa kaahataan samaa tunnelia.

Sitten alkaa mukava jalankulkureitti Grimaldi forumin ympäri. Lavrotton uimarannan kohdalla on kahviloita, joita ei sitten vähään aikaan tulekaan vastaan. Ne tosin rahastavat kohtuuttomasti.

Rannan loistohotellit. Rannan päässä pitää poiketa hetkeksi kadun varteen ja kulkea kolmen loistohotellin ohi. Ensin on Meridian ja sitten uusi Monte Carlo Bay Hotel. Kolmas loistohotelli on perinteinen Monte Carlo Beach. Se on jo Ranskan puolella eli Monacon ytimestä Ranskaan selviää helposti puolessa tunnissa.

Reitti jatkuu hyvin opastettuna Beach -hotellin parkkipaikan peränurkasta. Aluksi kiivetään raput ylös, sitten polku kääntyy itään kohti Italiaa. Edessä kohoaa uljaana vanha Roquebrunen kylä linnoineen.

Roquebrune-Cap Martinin asema. Reitti seurailee radan vartta. Jos poikkeaa Gabben tai Busen uimarannoille, pitää palata takaisin ylös. Se on varmintä tehdä samaa reittiä kuin on mennyt alas, sillä osa rantaan vievistä rapuista on vastikään suljettu.

Hieman ennen Roquebrune-Cap Martinin rautatieasemaa reitti kulkee pienen matkan katuverkkoa. Aseman luona on venäläisen aatelisperheen rakentama hotellina toiminut Diodato. Se on vastikään korjattu asuintaloksi. Yksi Nizzan - Mentonin välin bussipysäkeistä on nimetty näillä kohdilla Datchaksi, datsha on huvila venäjäksi.

Aseman jälkeen rantaa reunustaa varsinainen ökyhuvila, Casa del Mare ja edessä Cap Martinin niemimaalla näkyy Villa del Mare, joka kuului Zairen pahamaineiselle johtajalle kenraali Mobutulle kunnes sen osti venäläinen miljardööri.

Le Corbusierin cabanon. Kun reitti kääntyy kohti Cap Martinin kärkeä, rantakadulta alas tulevat Massolinin portaat. Samalla kohtaa rannassa on pieni huvilayhdyskunta. Koko Cap Martinin niemimaan kävelyreitti on ristitty arkkitehti Le Corbusierin mukaan, sillä juuri tänne hän rakensi cabanoninsa, jonka näkeminen miellyttää jokaista suomalaista. Meillä moisia mökkejä on pystytetty moneen rantaan!

Ennen Corbusierin ruskeista hirsistä ja laudoista koottua kojaa on La Villa Eileen Gray. Se on ollut muotoilijana tunnetun Grayn (1878-1976) koti, jonka vieressä on ravintolana toiminut L'Etoile de Mer. Rykelmää täydentää Corbusierin suunnittelema parakkimainen lomahotelliksi tarkoitettu rakennus.

Hupaisasti pilvenpiirtäjiin mieltyneen Corbusierin 13 neliöön eli 3,66 x 3,66 metrin mittoihin puristettu puinen pikkutalo kyyhöttää vastapäätä betonoitua Monacoa vastapainona kaikelle suurelle.

Corbusier ei rakentanut minuutta oman talonsa suurilla mitoilla. Tosin arkkitehdin kerrotaan vitsailleen, että hän on rakentanut Rivieralle "linnan" vaimolleen. Toisaalta hänen sanotaan todenneen senkin, että pelkkä aurinko riittää Välimeren rannalla eikä muuta tarvita.

Corbusieria voi pitää ekologisen mökkeilyn edelläkävijänä ja suorastaan vallankumouksellisena, sillä juuri Rivieralla tavoitteena on ollut ja on edelleen rakentaa yhtä korskeampia ja suurempia huviloita.

Le Corbusier hukkuu 1965 huvilansa edustalla mentyään uimaan ja saatuaan sydänkohtauksen. Kivikkorannat ovat vaarallisia koko Cap Martinin ympäri kulkevan reitin varrella. Vuonna 1887 syntynyt arkkitehti on haudattu Roquebrune-Cap Martinin hautausmaalle.

Roquebrune-Cap Martinin turistitoimisto on järjestänyt opastettuja retkia Corbusierin mökille.

Silta junanradan kyljessä. Corbusierin cabanonin jälkeen edessä on reitin jännittävin vaihe. Kun ranta on ollut liian jyrkkää, kävelypolku on tehty sillaksi junanradan muurin kylkeen. Huimausta vastaan on hyvä aita.

Chanelista Karl Lagerfeltiin. Cap Martinin niemimaan kylkeen käännyttäessä ylhäällä rinteessä on yksi Rivieran tunnetuista loistohuviloista, La Pausa, myöhemmin Villa Egerton. Sen rakennutti 1927 Westminsterin herttua rakastajattarelleen, joka oli Coco Chanel.

Maailmanmaineeseen noussut muotitaiteilija ei suostunut avioliittoon brittiaristokraatin kanssa ja suhde kuivui. Chanel myi talon 1953 brittipariskunnalle, mutta muuten muotitaiteilijan vaikutus Rivieralla jäi ikuisiksi. Chanelia pidetään auringon oton aloittajana. Aikaisemmin ruskettumista varottiin.

Uusien omistajien vieraana talossa kävi maisemia maalaamassa kukapas muukaan kuin Winston Churchill. Hänen nimeään kantaa niemimaan toisella puolella kulkeva rantakatu, jolle kävelyreitti päättyy. Myöhemmin Chanelin huvila on ollut saksalaisomistuksessa.

Nykyisistä muodin luojista Cap Martinissa viihtyy Karl Lagerfelt. Rantareitin varren komistuksiin kuuluu villa Cynos, jossa asusteli Napoleon III:n puoliso Eugenie. Nimi näkyy huvimajan katolla olevassa tuuliviirissä.

Rantareitti tunnetaan myös tullimiesten polkuna, sillä Napoleon pisti tullimiehet partioimaan pitkin rantoja valvomaan salakuljettajia. Nyt tavoitteena on entistää vanhat polut niin, että läpi koko Rivieran ja Provençen pääsee kävellen rantoja pitkin. Saman matkan voi jo nyt tehdä vuoriston kävelyreitillä, jonka nimi on Rivieran parvekkeet.

Suurien puistojen ympäröimien loistohuviloiden lisäksi Cap Martinin rannoilta voi ihailia Monacoa moneen kertaan. Samoin näkyy La Turbiessa oleva roomalaisten pystyttämä Alppien valtauksen muistomerkki, jonka rakentamisesta päätettiin keisari Augustuksen aikana kuusi vuotta ennen ajanlaskun alkua.

Myöhemmän rakennustaiteen näyte on kallionkielekkeellä roikkuva Vista Palace -hotelli. Se muistetaan Suomessa televisio-ohjelmasta, jossa etsittiin morsiota miljonääripoikamiehelle.

Vaikka rantapolku on Monacon kyljessä, sekin häipyä hetkittäin näkyvistä ja tunnelma meren vierellä on yllättävän luonnonläheinen. Paikoin polulle ei näy kuin kasvillisuutta ja merta.

Cap Martinin niemenkärkeä hallitsee vanha, nykyisin asunnoiksi muuttunut hotelli. Italiaan ja Mentoniin avautuva näkymä on yhtä huikea kuin Monaconkin suuntaan.

Loppumatka Italiaan rantakatua pitkin. Reittiohje laskee, että Monacosta Cap Martinin niemimaan ympäri kävelee kahdessa tunnissa. Italiaan on vielä ainakin tunnin matka, vaikka Mentonissa vierähtää aikaa helposti enemmänkin.

Corbusierin patsaan jälkeen kävelytie loppuu ja Italiaan mennään rantakatua pitkin.

Rantakadulla on myös muistoja menneistä ajoista: harmaa kivistä rakennettu portti on todiste antiikin ajoilta ja Rooman vallan vuosilta. Vieressä yksityistalon pihassa näkyy samoin marmorinen antiikin pylväs.

Maisema Cap Martinista Italiaan on uljasta. Jopa Mentonin asutus kutistuu varsin pieneksi, kun taustalla kohoavat karut laajat vuorten rinteet.

Italian puolella kävelijän vaivat palkitsee edullinen kahvila, jonka kaupassa ranskalaiset käyvät ostoksilla samassa hengessä kuin suomalaiset Tallinnassa. Tarkemmin katso edellä Poikkeaminen Italiaan ja asuinpaikka ajalta ennen ajanlaskua.

Niemimaan oikaisu. Cap Martinin niemimaan poikki voi oikaista Torracassa kävelypolujen risteyksessä nousemalla chemin de Dragonniera ylös, kääntymällä vasempaan ja sitten oikeaan, jolloin tulee Roquebrune-Cap Martinin kaupungintalolle. Sen pihasta löytyy reitin ainoa julkinen vessa, johon avaimen saa kaupungintalolta, silloin kun se on avoinna.

Vastapäätä on posti, jonka vierestä lähtevät portaat alas rantaan Mentonin puolelle. Oikaisu ei kannata, sillä samalla menettää reitin parhaat maisemat.

Jos haluaa kiertää pelkästään Cap Martinin niemimaan, rantapolulle pääsee helposti jäämällä Roquebrunen vanhan kylän kohdalla pois Nizzan-Mentonin välisestä bussista Datchan pysäkillä ja laskeutumalla rantaan. Portaat, escalier Massolin, lähtevät pysäkin vierestä.

Reittikuvaus: helppo mutta pitkä, jonkin verran nousuja ja laskuja, Monacon osuus noin 2,5 kilometriä, siitä Cap Martinin niemimaan Mentonin laidalle noin kuusi kilometriä, edelleen Italiaan vajaa kuusi kilometriä.

Saapuminen: paikallisjunalla tai Nizzan-Mentonin välisellä bussilla numero 100